

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра фінансів і кредиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

/Роман ГРЕШКО/

від «27» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«МЕНЕДЖМЕНТ У СФЕРІ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ»

вибіркова

Освітньо-професійна програма:	Фінанси, банківська справа та страхування
Спеціальність:	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Галузь знань:	07 «Управління і адміністрування»
Рівень вищої освіти:	другий (магістерський)
Факультет:	економічний
Мова навчання:	українська

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Менеджмент у сфері державного управління» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління і адміністрування», затвердженої рішенням Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 26.06.2024 року, протокол № 9, та введеної в дію наказом ректора № 248 від 28.06.2024 р.

Розробник: **Сокровольська Наталія Ярославівна**, доцент кафедри фінансів і кредиту, кандидат економічних наук, доцент

Викладач: **Сокровольська Наталія Ярославівна**, доцент кафедри фінансів і кредиту, кандидат економічних наук, доцент

Погоджено з гарантом ОП **Віолетта ХАРАБАРА**

Затверджено на засіданні кафедри фінансів і кредиту

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Завідувач кафедри **Петро НІКІФОРОВ**

Схвалено методичною радою економічного факультету

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Голова методичної ради **Ірина НИКИФОРАК**

Мета навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти системи знань та практичних навичок щодо сутності, ролі й механізмів управління державними фінансами в умовах ринкових трансформацій і цифровізації економіки. Дисципліна спрямована на оволодіння сучасними принципами та методами ефективного фінансового менеджменту, використання інформаційно-комунікаційних технологій, інструментів електронного урядування та цифрової аналітики для прийняття управлінських рішень, оптимізації бюджетних процесів і забезпечення прозорості та результативності державних фінансів.

Пререквізити. Навчальна дисципліна «Менеджмент у сфері державних фінансів» відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми слухається здобувачами освіти в третьому семестрі другого року навчання після вивчення таких дисциплін як «Податковий менеджмент», «Бюджетний менеджмент», «Поведінкові фінанси». Вивчення дисципліни «Менеджмент у сфері державних фінансів» дасть можливість отримати додаткові програмні результати для проходження виробничої практики і підготовки кваліфікаційної роботи.

Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» (освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування») та галузі знань 07 Управління і адміністрування вивчення дисципліни «Менеджмент у сфері державних фінансів» сприяє посиленню наступних компетентностей та програмних результатів навчання:

Інтегральна. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в процесі професійної діяльності або навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні та спеціальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- знати порядок складання, розгляду, затвердження та виконання бюджету, а також можливі порушення цього процесу;
- знати особливості управління державними фінансами.

Програмні результати навчання:

- відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів;
- аналізувати законодавчі, нормативні та інструктивні матеріали, що стосуються бюджетного процесу;
- об'єктивно оцінювати економічні процеси, які відбуваються в суспільстві;
- визначати сутність та тенденції розвитку фінансових відносин та їх особливості у сфері державних фінансів, міжнародних фінансів і фінансів господарських одиниць;
- розробляти і вирішувати питання розбудови фінансової політики держави.

**Опис навчальної дисципліни
Загальна інформація**

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	Індивідуальна робота	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	3	4	120	14	14	-	4	88	-	Залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	л	п	лаб.	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Теоретико-організаційні основи менеджменту у сфері державних фінансів					
Тема 1. Теоретичні основи фінансової діяльності сучасної держави Мета: розглянути теоретичні основи фінансової діяльності держави, розглянути систему органів управління бюджетом та складові менеджменту у сфері державних фінансів.	12	1	1	-	1	9
Тема 2. Система державних фінансів України Мета: розглянути склад і структуру системи державних фінансів в Україні, їх правова та організаційну основу, дати характеристику окремих ланок державних фінансів, розглянути взаємозв'язок між окремими сферами та ланками системи державних фінансів.	12	1	1	-	1	9
Тема 3. Державний бюджет, його сутність та суспільне значення Мета: розглянути теоретичні засади щодо формування, сутність та призначення державного бюджету; бюджетний процес: загально-організаційні положення, порядок складання державного бюджету, механізм розгляду та затвердження державного бюджету, виконання державного бюджету, звітування про виконання державного бюджету.	14	2	2	-	-	10
Тема 4. Доходи та видатки державного бюджету Мета: розглянути суть, склад та джерела формування доходів державного бюджету; дати характеристику суті та структурі видатків державного бюджету.	14	2	2	-	-	10
Тема 5. Соціальне забезпечення як складова демократичного суспільства Мета: розглянути суть, основні вектори та вплив соціальної політики на систему державних фінансів, окреслити сутність соціального захисту, його форми і методи	15	2	2	-	-	11

Разом за ЗМ1	67	8	8	-	2	49
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Управління державними фінансами					
Тема 6. Державний кредит як складова публічних фінансів Мета: розглянути економічну суть державного кредиту, його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави і покритті бюджетного дефіциту, відмінність державного кредиту від банківського, види та форми державного кредиту, охарактеризувати внутрішній і зовнішній державний кредит.	14	2	2	-	-	10
Тема 7. Фінансове забезпечення діяльності підприємств державної форми власності Мета: розглянути сутність та значення державних підприємств в умовах ринкової економіки: класифікація державних підприємств за основними ознаками, особливості організації фінансів державних підприємств.	12	1	1	-	-	10
Тема 8. Управління державними фінансами. Державний фінансовий контроль Мета: розглянути систему управління державними фінансами: поняття, складові, перспективи розвитку, особливості планування та прогнозування в системі управління державними фінансами, державні закупівлі як елемент системи управління державними фінансами.	13	1	1	-	1	10
Тема 9. Бюджетний федералізм та міжбюджетні відносини Мета: розглянути сутність української моделі міжбюджетних відносин, концепції реалізації внутрішніх міжурядових фінансових і міжбюджетних відносин, бюджетний федералізм і бюджетний унітаризм, моделі бюджетного федералізму.	14	2	2	-	1	9
Разом за ЗМ 2	53	6	6	-	2	37
Усього годин	120	14	14	-	4	88

Тематика лекційних занять з переліком питань

п/п	Назва теми (завдання)
1	<p>Тема: Теоретичні основи фінансової діяльності сучасної держави. Система державних фінансів України.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, сутність та функції фінансової діяльності держави. 2. Принципи організації фінансової діяльності в сучасних умовах. 3. Система державних органів управління у сфері фінансів. 4. Державний бюджет як провідна форма фінансової діяльності. 5. Менеджмент у сфері державних фінансів: цілі та складові. 6. Інформаційні технології у фінансовій діяльності держави. 7. Сучасні виклики і тенденції розвитку фінансової діяльності. 8. Поняття, склад та структура системи державних фінансів. 9. Правова та організаційна основа державних фінансів України.

	<ul style="list-style-type: none"> 10. Бюджетна система як ядро державних фінансів. 11. Державний кредит, державний борг та їх роль у фінансовій системі. 12. Цільові державні фонди: сутність, види, призначення. 13. Взаємозв'язок між окремими сферами та ланками державних фінансів. 14. Особливості сучасного розвитку державних фінансів України.
2	<p>Тема: Державний бюджет, його сутність та суспільне значення. Доходи та видатки державного бюджету</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Теоретичні засади державного бюджету: сутність і призначення. 2. Функції бюджету у сучасному суспільстві. 3. Стадії бюджетного процесу: складання, розгляд, затвердження. 4. Виконання державного бюджету: організація та контроль. 5. Звітність про виконання державного бюджету. 6. Цифровізація бюджетного процесу: е-бюджет та електронні сервіси. 7. Проблеми і перспективи розвитку бюджетного процесу в Україні. 8. Податкові надходження: значення і структура. 9. Неподаткові доходи бюджету. 10. Сутність, види та структура видатків державного бюджету. 11. Класифікація видатків за функціональним і економічним критеріями. 12. Пріоритети бюджетних видатків у сучасних умовах. 13. Оптимізація доходів і видатків: роль фінансового менеджменту.
3	<p>Тема: Соціальне забезпечення як складова демократичного суспільства</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Соціальна політика держави та її фінансове забезпечення. 2. Сутність та напрями соціального захисту населення. 3. Форми і методи соціального забезпечення. 4. Пенсійна система та її вплив на державні фінанси. 5. Фінансування системи охорони здоров'я та освіти. 6. Соціальні видатки як інструмент державного регулювання. 7. Міжнародні моделі соціального забезпечення.
4	<p>Тема: Державний кредит як складова публічних фінансів</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Економічна сутність державного кредиту. 2. Види та форми державного кредиту. 3. Внутрішній і зовнішній державний кредит. 4. Роль державного кредиту у фінансуванні бюджетного дефіциту. 5. Відмінність державного кредиту від банківського. 6. Управління державним боргом: механізми та проблеми. 7. Сучасні тенденції використання державного кредиту.
5	<p>Тема: Фінансове забезпечення діяльності підприємств державної форми власності</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Сутність та роль державних підприємств в економіці. 2. Класифікація державних підприємств. 3. Особливості організації фінансів державних підприємств. 4. Джерела формування фінансових ресурсів державних підприємств. 5. Прибуток і рентабельність державних підприємств. 6. Державна підтримка та контроль за діяльністю підприємств. 7. Виклики і перспективи функціонування держпідприємств.
6	<p>Тема: Управління державними фінансами. Державний фінансовий контроль</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Система управління державними фінансами: сутність та складові. 2. Принципи та методи управління державними фінансами. 3. Планування та прогнозування у системі державних фінансів. 4. Державні закупівлі як елемент управління фінансами. 5. Фінансовий контроль: поняття, види, значення. 6. Роль Рахункової палати та Державної казначейської служби.

	7. Сучасні тенденції розвитку управління державними фінансами.
7	<p>Тема: Бюджетний федералізм та міжбюджетні відносини</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та принципи бюджетного федералізму. 2. Українська модель міжбюджетних відносин. 3. Концепції реалізації міжурядових фінансових відносин. 4. Бюджетний федералізм і бюджетний унітаризм: порівняльний аналіз. 5. Моделі бюджетного федералізму у зарубіжних країнах. 6. Розподіл доходів і видатків між рівнями влади. 7. Сучасні проблеми та перспективи міжбюджетних відносин в Україні.

Тематика практичних занять з переліком питань

п/п	Назва теми (завдання)
1	<p>Тема: Теоретичні основи фінансової діяльності сучасної держави. Система державних фінансів України</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Провести аналіз ролі держави у фінансовій системі; визначити принципи фінансової діяльності за прикладами з законодавства. 2. Скласти схему системи державних фінансів України; провести характеристику цільових фондів. 3. Кейси: структура Міністерства фінансів та його функції в умовах воєнного стану. 4. Кейси: аналіз Пенсійного фонду України як елемента державних фінансів. 5. Ситуаційне завдання: запропонувати дії уряду при різкому падінні доходів бюджету. 6. Ситуаційне завдання: як забезпечити узгодженість між державним та місцевими бюджетами? 7. Дискусійне завдання: Чи ефективна сучасна система державних фінансів України для реалізації євроінтеграційного курсу? 8. Дискусія: Чи повинна держава втручатися в економіку більше під час кризи, чи навпаки — зменшувати свою участь?
2	<p>Тема: Державний бюджет, його сутність та суспільне значення. Доходи та видатки державного бюджету</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Практичне завдання: відпрацювання етапів бюджетного процесу; вивчення Закону про Держбюджет. 2. Кейси: приклад секвестру бюджету в Україні (2014, 2020 рр.). 3. Ситуаційне завдання: як діяти парламенту, якщо бюджет не затверджений до кінця року? 4. Дискусійне завдання: Чи варто в Україні впроваджувати «нульове бюджетування» для підвищення прозорості витрат? 5. Практичне завдання: класифікація доходів та видатків бюджету; аналіз динаміки доходів за даними Держказначейства. 6. Кейси: падіння надходжень від ПДВ у кризові роки. 7. Ситуаційне завдання: які видатки скоротити першочергово в умовах дефіциту бюджету? 8. Дискусійне завдання: Чи є більш доцільним збільшувати податкові надходження чи скорочувати видатки для збалансування бюджету?
3	<p>Тема: Соціальне забезпечення як складова демократичного суспільства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Практичне завдання: аналіз структури соціальних видатків бюджету; огляд моделей соціального захисту. 2. Кейси: пенсійна реформа в Україні: проблеми та результати. 3. Ситуаційне завдання: як уряд має діяти при необхідності підвищення мінімальної пенсії без додаткових доходів?

	4. Дискусійне завдання: Чи має держава більше фінансувати соціальний захист, навіть ціною збільшення держборгу?
4	<p>Тема: Державний кредит як складова публічних фінансів</p> <p>1. Практичне завдання: розрахунок боргового навантаження на бюджет; аналіз структури держборгу.</p> <p>2. Кейси: залучення МВФ як інструмент державного кредиту.</p> <p>3. Ситуаційне завдання: що обрати — внутрішній чи зовнішній кредит у разі дефіциту бюджету?</p> <p>4. Дискусійне завдання: Чи є зовнішні кредити більше вигідними чи небезпечними для фінансової безпеки України?</p>
5	<p>Тема: Фінансове забезпечення діяльності підприємств державної форми власності</p> <p>1. Практичне завдання: класифікація державних підприємств; аналіз фінансових результатів держпідприємств.</p> <p>2. Кейси: діяльність «Нафтогазу» як найбільшого держпідприємства.</p> <p>3. Ситуаційне завдання: як уряд має діяти при збитковості стратегічного держпідприємства?</p> <p>4. Дискусійне завдання: Чи потрібно приватизувати більшість державних підприємств, чи зберегти їх під контролем держави?</p>
6	<p>Тема: Управління державними фінансами. Державний фінансовий контроль</p> <p>1. Практичне завдання: аналіз форм фінансового контролю; ознайомлення з діяльністю Рахункової палати.</p> <p>2. Кейси: приклади виявлених порушень у держзакупівлях.</p> <p>3. Ситуаційне завдання: як діяти керівнику установи у разі виявлення Держаудитслужбою нецільового використання коштів?</p> <p>4. Дискусія: Чи може електронний аудит повністю замінити традиційні перевірки у сфері держфінансів?</p>
7	<p>Тема 9. Бюджетний федералізм та міжбюджетні відносини</p> <p>1. Практичне завдання: аналіз структури міжбюджетних трансфертів; розгляд моделі дотацій і субвенцій в Україні.</p> <p>2. Кейси: приклад децентралізації та фінансування громад після 2015 р.</p> <p>3. Ситуаційне завдання: що робити місцевій громаді при скороченні державних субвенцій на освіту?</p> <p>4. Дискусійне завдання: Чи потрібен Україні справжній бюджетний федералізм, чи достатньо удосконалення унітарної моделі?</p>

Завдання для індивідуальної роботи студентів

№ п/п	Назва теми	Завдання
1	Теоретичні основи фінансової діяльності сучасної держави	<p>1. Скласти розгорнутий конспект, у якому визначити сутність, функції та принципи фінансової діяльності держави, з прикладами з сучасної практики України.</p> <p>2. Охарактеризувати систему органів управління у сфері державних фінансів, зазначивши їхні основні повноваження.</p> <p>3. Підготувати короткий аналітичний огляд сучасних тенденцій розвитку державних фінансів у контексті цифровізації (електронні сервіси, відкриті дані, онлайн-звітування).</p>
2	Система державних фінансів України	<p>1. Розкрити склад та структуру системи державних фінансів України, зробивши акцент на їх взаємодії.</p>

		<p>2. Проаналізувати правову базу, що регулює функціонування державних фінансів, з наведенням основних нормативно-правових актів.</p> <p>3. Скласти схему взаємозв'язків між окремими ланками системи державних фінансів (державний бюджет, місцеві бюджети, державні цільові фонди тощо).</p> <p>4. Дати характеристику спеціальних фондів у структурі державних фінансів.</p>
3	Управління державними фінансами. Державний фінансовий контроль	<p>1. Охарактеризувати систему управління державними фінансами, визначивши її основні функціональні елементи.</p> <p>2. Розкрити значення планування та прогнозування у сфері державних фінансів, підготувавши приклади їх практичного застосування.</p> <p>3. Підготувати аналітичний огляд форм державного фінансового контролю.</p> <p>4. Ознайомитися з останніми звітами Рахункової палати України та підготувати коротке резюме їх основних висновків.</p>
4	Бюджетний федералізм та міжбюджетні відносини	<p>1. Розкрити сутність міжбюджетних відносин в Україні, показати їх значення для розвитку територіальних громад.</p> <p>2. Порівняти моделі бюджетного федералізму та унітаризму, виділивши переваги та недоліки кожної.</p> <p>3. Проаналізувати систему міжбюджетних трансфертів України, навести приклади їх практичного застосування.</p> <p>4. Підготувати приклади з практики децентралізації в Україні та охарактеризувати їхній вплив на розвиток фінансової самостійності громад.</p>

Завдання для самостійної роботи студентів

№ п/п	Назва теми	Завдання
1	Теоретичні основи фінансової діяльності сучасної держави	Опрацювати сутність, функції та принципи фінансової діяльності держави; охарактеризувати систему органів управління у сфері державних фінансів та їх повноваження; підготувати конспект сучасних тенденцій розвитку державних фінансів з урахуванням цифровізації.
2	Система державних фінансів України	Розкрити склад та структуру системи державних фінансів України; проаналізувати правову базу; підготувати схему взаємозв'язків між окремими ланками системи державних фінансів; охарактеризувати спеціальні фонди.
3	Державний бюджет, його сутність та суспільне значення	Опрацювати сутність та призначення державного бюджету; скласти схему бюджетного процесу (етапи складання, розгляду, затвердження, виконання та звітування); дослідити приклади застосування електронних інструментів у бюджетному процесі.
4	Доходи та видатки державного бюджету	Охарактеризувати склад та джерела доходів бюджету; дати характеристику структурі видатків; підготувати аналітичний огляд динаміки доходів і видатків бюджету України за останні 3 роки.
5	Соціальне забезпечення як складова	Проаналізувати основні напрями соціальної політики України; охарактеризувати систему соціального захисту, її форми і методи; підготувати порівняльний огляд моделей

	демократичного суспільства	соціального забезпечення у країнах ЄС.
6	Державний кредит як складова публічних фінансів	Вивчити економічну сутність державного кредиту; класифікувати його види та форми; охарактеризувати структуру державного боргу України; підготувати приклади міжнародних кредитів для України.
7	Фінансове забезпечення діяльності підприємств державної форми власності	Дослідити класифікацію державних підприємств та особливості організації їх фінансів; проаналізувати фінансові показники вибраного держпідприємства (за офіційними даними); підготувати висновки щодо ефективності їхньої діяльності.
8	Управління державними фінансами. Державний фінансовий контроль	Охарактеризувати систему управління державними фінансами; розкрити роль планування та прогнозування; підготувати огляд форм фінансового контролю; ознайомитися з останніми звітами Рахункової палати України.
9	Бюджетний федералізм та міжбюджетні відносини	Розкрити сутність міжбюджетних відносин в Україні; порівняти моделі бюджетного федералізму та унітаризму; проаналізувати систему міжбюджетних трансфертів України; підготувати приклади із практики децентралізації.

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо);
- наочні методи (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали тощо);
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, законодавчо-нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- комп'ютерні засоби навчання (онлайн курси, ресурси, web-конференції, вебіари тощо);
- самостійна робота над індивідуальним завданням, за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням системи Moodle.

Система контролю та оцінювання:

Методи контролю:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- перевірка практичних, ситуаційних завдань та кейсів;
- презентація і захист результатів виконаних завдань і досліджень;
- аналітичні звіти, реферати, тези доповідей, статті;
- модульна контрольна робота проводиться позааудиторний час у вигляді тестування за допомогою системи MOODLE.

Форма контролю: залік.

**Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю
Розподіл балів, які отримують студенти**

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)											Кількість балів (залік)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль №2						
T1	T2	T3	T4	T5	МКР	T6	T7	T8	T9	МКР	40	100
6	6	6	6	6	3	6	6	6	6	3		

Кількість балів, яку здобувач вищої освіти може отримати під час навчальних занять за кожну тему (опитування, тестування, розв'язання задач, виконання завдань для самостійної роботи) – 6 балів. Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за кожну тему. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30; 2 модуль – 24, 2 модульні контрольні роботи по 3 бали (разом – 60 балів). Студент може проходити модульну контрольну роботу у вигляді тестування у системі Moodle на останньому практичному занятті у межах модуля.

Загальна (максимальна) кількість балів, яку студент може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (залік).

Залік проходить у формі усного спілкування лектора зі здобувачем по питаннях тем, які були опрацьовані під час аудиторних занять. Також залік може бути проведений у вигляді тестування у системі Moodle.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Зараховано	A (90-100)	відмінно
	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незараховано	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перескладання

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Чому фінансова діяльність держави є ключовим інструментом економічної політики?
2. У чому полягають суперечності між регулюючою та розподільчою функціями державних фінансів?
3. Чи має держава зменшувати свою роль у фінансовій системі під час економічної стабільності?
4. Які принципи фінансової діяльності найчастіше порушуються в Україні і чому?
5. Наскільки ефективною є сучасна система органів управління державними фінансами?
6. Чи достатньо повноважень має Міністерство фінансів для реального впливу на економіку?

7. У чому полягають проблеми взаємодії Державної казначейської служби з іншими фінансовими органами?
8. Чи виконує Рахункова палата свої функції ефективно, чи потребує реформи?
9. Чи можна вважати сучасну систему державних фінансів України збалансованою?
10. Які ризики виникають через слабку узгодженість між різними ланками державних фінансів?
11. Чи відповідає правова база державних фінансів сучасним викликам?
12. Наскільки прозора діяльність державних фінансових інституцій в Україні?
13. Чи може державний бюджет бути ефективним інструментом розвитку, а не лише перерозподілу ресурсів?
14. Які суперечності існують між економічною та соціальною функціями державного бюджету?
15. Чи є суспільне значення бюджету більшим за його економічне значення?
16. Чи можна оптимізувати бюджетний процес в Україні через цифровізацію?
17. Які проблеми виникають при затвердженні бюджету парламентом?
18. Чи реально підвищити відповідальність уряду за невиконання бюджету?
19. Наскільки ефективним є нинішній механізм звітування про виконання бюджету?
20. Чи можна запобігти політичному впливу на бюджетний процес?
21. Чому доходи бюджету України залежать від податкових надходжень і як це впливає на стабільність?
22. Чи є справедливою сучасна система податкового навантаження?
23. Як зменшити залежність бюджету від непрямих податків?
24. Які ризики виникають через високу частку видатків на оборону і соціальну сферу?
25. Чи ефективно використовується державний ресурс у фінансуванні освіти та медицини?
26. Чи виправдане постійне зростання видатків на соціальну сферу в умовах дефіциту бюджету?
27. Чи може соціальне забезпечення стати тягарем для економічного розвитку держави?
28. Як збалансувати соціальні гарантії з фінансовими можливостями бюджету?
29. Чи є сучасна пенсійна система України стійкою в довгостроковій перспективі?
30. Чи може держава забезпечити високий рівень соціального захисту без залучення кредитів?
31. Які ризики виникають при фінансуванні соціальної сфери за рахунок зовнішніх позик?
32. Чи є державний кредит безпечним інструментом покриття бюджетного дефіциту?
33. Чи існує межа допустимого рівня державного боргу для України?
34. Чи доцільніше залучати внутрішні чи зовнішні кредити?
35. Наскільки залежність від МВФ загрожує фінансовій безпеці України?
36. Чи може державний борг бути інструментом економічного розвитку?
37. Чи здатна Україна ефективно управляти своїм державним боргом?
38. Чи потрібно державі зберігати контроль над стратегічними підприємствами?
39. Які ризики несе приватизація великих державних підприємств?
40. Чи можна вважати державні підприємства ефективними в сучасній економіці?
41. Чи виправдана державна підтримка збиткових підприємств?
42. Які форми фінансування держпідприємств є найбільш раціональними?
43. Чи можна застосувати до держпідприємств корпоративні принципи управління?

44. Чому управління державними фінансами часто залишається формальним?
45. Чи можливе ефективне планування в умовах економічної та політичної нестабільності?
46. Наскільки виправдане використання середньострокового бюджетного планування в Україні?
47. Чи може цифровізація стати основним фактором прозорості держфінансів?
48. Які ризики виникають у сфері державних закупівель?
49. Чи можна подолати корупцію у сфері держзакупівель через електронні платформи?
50. Чи є державний фінансовий контроль достатньо ефективним?
51. Які недоліки має система аудиту державних фінансів?
52. Чи здатні електронні інструменти контролю замінити традиційні перевірки?
53. Чи доцільно посилювати повноваження Рахункової палати?
54. Чи відповідають сучасні інститути контролю стандартам ЄС?
55. Чи потрібен Україні бюджетний федералізм?
56. Чи може бюджетний федералізм забезпечити більшу фінансову незалежність регіонів?
57. Чи є бюджетний унітаризм більш ефективним для України?
58. Чи створює система міжбюджетних трансфертів залежність місцевих бюджетів від центру?
59. Чи виправдана децентралізація у фінансовій сфері в умовах воєнного стану?
60. Які кроки необхідні для удосконалення міжбюджетних відносин в Україні?

Зарахування результатів неформальної освіти

У ЗВО діє Порядок визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (<https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf>).

Згідно з ним здобувачам можуть бути зараховані результати неформальної освіти з проблем, які відповідають тематиці дисципліни «Менеджмент у сфері державних фінансів».

Здобувач має право замість МКР пройти онлайн-курс на платформі IMF «Public Financial Management (PFMx)» (IMF) або курс **Basics of Public Financial Management** на платформі Світового банку; або обрати програми: **Graduate Certificate in Public Budgeting and Financial Management** (Penn State, онлайн), **Graduate Certificate in Public Financial Management** (University of Kentucky) або спеціалізовані модулі UNITAR; або модуль для сфери охорони здоров'я — **e-Learning Course on Public Financial Management (BOO3)**." або інші курси, які попередньо будуть погоджені з викладачем дисципліни. Оцінювання та визнання таких результатів неформального навчання здійснюється на підставі рішення фахової комісії.

Онлайн-курси з менеджменту у сфері державних фінансів

Платформа / Курс	Фокус курсу	Відповідні теми дисципліни
IMF - Public Financial Management (PFMx)	PFM, бюджет, прозорість, контроль	Теми 1, 3, 6, 8
World Bank - Basics of Public Financial Management	Бюджетний цикл, облік, аудит	Теми 1, 3, 8
WHO - e-Learning Course on PFM	PFM у сфері охорони здоров'я	Теми 3, 4, 5
Penn State – Graduate Certificate in Public Budgeting	Бюджетування, фінконтроль, облік, аудит	Теми 2, 3, 6, 8
University of Kentucky – Graduate Certificate in PFM	Бюджет, доходи, борг, капітал	Теми 2, 3, 6

UNITAR – курси з PFM, аудиту, держборгу	Аудит, борг, управління фінансами	Теми 2, 6, 8
---	-----------------------------------	--------------

Рекомендована література

Основна

1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2015. 98 с.
2. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
3. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 р. № 215. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF>.
4. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
5. Базилевич, В. Д. Державні фінанси.: Навч. посіб. для студ. вуз. В.Д. Базилевич, Л.О. Баластрик. 2-е вид., перероб. і доп.. К.: Атіка, 2014. 368 с.
6. Грубляк О. М., Сокровольська Н. Я. Бюджетний менеджмент : посібник для самост. вивчення дисципліни. Чернівці, 2018. 126 с. URL: https://docs.google.com/document/d/1Lv1eQAOhmC2euzHV2kqC6ZXrS_e_64cS/edit.
7. Юшко С. В. Бюджетний менеджмент : формування компетентностей на основі тренінгу : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 255 с.
8. Ткачук І. Г. Державні фінанси : підручник. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2015. 510 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3bac_finan/sk800673.pdf.
9. Качула С. В., Лисяк Л. В., Добровольська О. В. Бюджетний менеджмент (у схемах і таблицях) : навч. посіб. Дніпро : Моноліт, 2022. 200 с. URL: https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/6452/1/Качула_БЮДЖЕТНИЙ%20МЕНЕДЖМЕНТ_посібник.pdf.
10. Грушко В. І. (ред.) Національні фінанси : підручник. Київ : КРОК, 2019. 420 с. URL: https://library.krok.edu.ua/media/library/category/pidruchniki/grushko_0002.pdf.
11. Долінська Р. Г. Державні фінанси : навч. посіб. Львів : Вид-во ЛНУ ім. І. Франка, 2014. 312 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/50574959.pdf>.

Додаткова

1. Detter D., Fölster S. The Public Wealth of Nations : How Management of Public Assets Can Boost or Bust Economic Growth. New York : Palgrave Macmillan, 2015. 240 p.
2. Erasmus P. W. The Management of Public Finance. Oxford : Oxford University Press, 2000. 340 p. URL: <https://global.oup.com/academic/product/the-management-of-public-finance-9780195718621>.
3. Financial Strategy for Public Managers. Open Textbook Library, 2018. 310 p. URL: <https://open.umn.edu/opentextbooks/textbooks/financial-strategy-for-public-managers>.
4. Korbutiak A., Lysenko Z., Sokrovol'ska N. United territorial communities in Ukraine in the context of fiscal decentralization. Problems and Perspectives in Management. 2019. Vol. 17, Issue 2. P. 217–227. URL: <https://businessperspectives.org/journals/problems-and-perspectives-in-management/issue-318/united-territorial-communities-in-ukraine-in-the-context-of-fiscal-decentralization>.
5. Korbutiak A., Sokrovol'ska N. Management of receivables of Ukrainian companies in extremely difficult conditions. *Economy, finance, management: world problems and development prospects: collective monograph* / Andrushchak I. та ін. Boston : Primedia eLaunch, 2024. P. 231–242. DOI: <https://doi.org/10.46299/ISG.2024.MONO.ECON.1>.

6. The Impact of Economic Recession on the Financial Support of State Functions during Crisis Situations / Sokrovol'ska N. та ін. *Theoretical and Practical Research in Economic Fields*. 2024. Vol. 15. No. 2 (30). P. 350–364. DOI: [https://doi.org/10.14505/tpref.v15.2\(30\).15](https://doi.org/10.14505/tpref.v15.2(30).15).

7. The International Handbook of Public Financial Management / ed. by R. Allen, R. Hemming, B. Potter. London : Palgrave Macmillan, 2013. 864 p.

8. Бюджетна система України в умовах воєнного стану / Sokrovol'ska N., Kucher G., Pyvovarov K., Mazur H., Poliak-Sverhun M. *International Journal of Economics and Financial Issues*. 2025. Vol. 15. No. 2. P. 268–277. DOI: <https://doi.org/10.32479/ijefi.17548>.

9. Фінансова політика держави і господарюючих суб'єктів : коеволюція та синергетичний ефект : колективна монографія / За заг. ред. Е. О. Юрія. Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2022. 218 с.

10. Юрій Е. О., Сокровольська Н. Я., Корбутяк А. Г., Іляшенко А. Х., Гаватюк Л. С., Карвацький М. В., Грубляк О. М. Публічні закупівлі : навч. посіб. Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2020. 200 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1blrCyesI_SXJnFt37PW84Qpcj5Gvhwr/view.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Національного банку України. URL : <https://bank.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL : <https://mof.gov.ua/uk>
3. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL : <https://niss.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL : <https://www.kmu.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності студентами при вивченні навчальної дисципліни регламентуються наступними нормативними документами ЧНУ:

1. Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича <https://www.chnu.edu.ua/media/lnojdab4/pravya-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>

2. Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича https://www.chnu.edu.ua/media/f5e1eobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf

3. Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича <https://www.chnu.edu.ua/media/jxpbs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>

Здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, обов'язковим є посилання на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.